

april 20
1946

#10
112

Protokół przesłuchania świadka

Warszawa, dnia 21 kulego 1946r.

Sędzia Okręgowy Sędzcy II rejonu Sadu Okręgowego w Warszawie
Halina Werelina delegowana do Komisji Badania Zbrodni Niemieckich
przesłuchiwała nizej wymienionego w charakterze świadka. Po uprzedzeniu
świadka o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie, oraz o znaczeniu
przysięgi. Sędzia odebrał od niego przysięgę na zasadzie art. 109 k.p.k.
poczem świadek zeznał co następuje:

Imię i nazwisko Stanisław Maria Prexler z Zielwskich
Data urodzenia 7-V 1920r. w Warszawie
Imiona rodziców Antoni i Ewa z Putawskich
zajęcie przy rodzicach
wykształcenie szkoła uszewska
miejsce zamieszkania Wotomina, ul. Kosielewicza nr 39
wyznanie rzymsko-katolickie
karalność bezkarne

stan cywilny wdowa, 1 dziecko 1.2.
W czasie okupacji niemieckiej mieszkam w Wotominie, razem
z moim bratem Władysławem, który był muzykiem na kolarstwie.
Władysław i ja nie mieliśmy żadnych kontaktów z Niemcami,
jedynym kontaktem przed aresztowaniem nie było świąteczny
w dniu 6 listopada 1943r. z sąsiadami niemieckimi: oddziały
wojska ukryli się w Wotominie. Skastrowo zostało
otoczone przez wojsko, całą ludność z sąsiedztwa spędził na
rynku nie wychodząc z rękami i dziećmi. Tu z sąsiadami odwołali
metodami przekonującymi je, do wyprzeżenia się rękami do Niemców,
a następnie kierując do obrotu pryncypała przy ul. Sierpowickiej
z domów i na rynek aresztowano wtedy z listy 35 mężczyzn
i tych skierowano do więzienia na Pawiaku, przetrzymali tam
z nich nie wiem. Liczono państwa Niemców, - byli to:
Henryk Rudziński lat 27, Władysław Laskowski 24

dwóch braci Kosielskich d. 18-20 imion nie pamiętam,
 i dr. Stanisław Haberkowski d. 22, Waldemar Gilski d. 25 czy 26, oraz
 mój mój brat Władysław Pressler lat 32. Karłowice i innych ofiar
 aresztowanych wtedy nie pamiętam. Mego moją zabrała z listy
 rynek. Później wzięła mnie i Andrzeja do grupy
 przemysłowej na roboty, potem ktoś musiał zostać i zabrał cy
 porusze, ponieważ dotychczas do grupy wzięty podług listy.
 W tym czasie w Wotannie było dużo kwateron podziemnych
 organizacji i siedzib w kilku miejscach. Mnie o ten
 informację, i dlatego przesiedli mnie do Wotanni. W tym dniu
 zandarmi robili rewizję u Hajeńskiego w domu przy ul. Długiej
 i tam ustrzelił brata. Przy rewizji wzięli dokumenty
 gdzieś w domu i odrywali deski od podłogi i widać widać
 tam gdzie brata braci. Kto był zabrał, wypat tego nie
 wiem. Zandarmi zabrali wtedy gen. Hajeńskiego w
 a zabrał i uwięził nie wiem w jakiej miejscowości.
 W kilka dni później na afiszu jako zastawiony fakt
 na terenie Wotannie. Podjęto figurantów 35 osób
 zabrał z Wotannie z listy, między innymi mój mój
 w dniu 3-XII 1943 r. mój mój i 17 u czy 18 u z Wotannie
 razem z innymi w ogólnie licząc 100 osób zostało ustrzelan
 na ul. Kutawskiej przy remizie Krawcowej. W kilka dni później
 potem były rozłożone afisy z podaniem nazw i między
 innymi. Mego moją, z kwateron miało to być egzekucje
 miało być odwieziona zabrała zandarmi na terenie Warszawy
 następnym 18-u czy 19-u aresztowanych z Wotannie stracono
 w dwa tygodnie później, i tamże byli na listach, ale miejsca
 dostrzeżone nie wiem. Mogłoby o tym więcej wiadomo
 tam. W Wotannie, który mój był wtedy ustrzelany, robiliśmy
 się dostrzeżone w sprawie ob. Krawcowej. Powiadaty mi kobiety
 niemieckie bliżej miejsca straceni, mówiących tych kobiet nie wiem,
 i egzekucje frakcji od g. 11 do 15, ustawiano pod murami po
 trzy osoby w grupach mieli worki na grzbiech. Skracany rozłożono
 się, bracia, byli zabici, poraneni nie, jak autorstwo.
 S. Prekster

Z pőród rodzin pamordawczych padaje: Halina Pruchinska
 zane pamordawskiego Herbyka, zam. wotomnie ul. Kościelna nr. 43.
 Łaskownie zam. w wotomnie pielnornie przy przystanku Kościelny
 zam. w wotomnie sklep przy rynku, Haberka zam. w wotomnie nr. 113.
 ul. Ogrodowa, Haberka nie listy z niewieleścią pamordawczych
 gilsay (strachy synu) mój ciekawie, nie pisał żadzi wlepany
 w wotomnie. Do do Majewskich to Majewskiej zabrano do
 wężenie na Pawiały, a Majewskiej rozstrzelano w miastku.
 Fakt rozstrzelania Majewskiej został ujawniony przez chłopka
 z wotomnie (niewiele mieszkał nie wiem) ubogą Melny
 Kozali Kopać grób dla rozstrzelanej. Chłopak tych obywateli nie
 spotykał i ani je ani nie widział. Nie widział grób
 na grób Majewskiej, nie widział. W wieśdym razie wiadomo mu.
 i wotomnie nie były ekskumowane. Majewskiej ciałem nie było
 po arentowaniu, gdy muszę nieś wotomnie do Komendy
 Ławo Arnio. (Lama nie byłam w wotomnie, ponieważ byłam
 w cizy). Zabawiałam wtedy w Majewskiej miał siłce do trawy
 i dwa spuchnięta, był strasnie mierzony, miał wosdany
 na ruce, a przy nim leżała gruba gumo. W wotomnie (nie
 pamiętam od kogo) w Majewskiej nie Pawiały był bity i torturowany
 był rozstrzelany wotomnie, jego młodzi po śmierci jego, nieś,
 i figurował nie apnie jako wotomnie, potem jako strasny
 odciętą. omówienie, przesłanie, listy, figur "nie to to być". Dopisano, nr d. 9-11 1946

H. Pruchler

P. o. Szobin
Haberka

21-ii 1946. doręczenie ob. Pruchler wotomnie ob.
 ob. Haberka nr ob. 4-ii 1946. 9.10.30
 " Haberka " " " " " 9.11.30